

Sjóvinnubankastjórin um framtíðar seiningina:

Bankin skal hava ein minni sjónligan leiklut í samfelagnum

-Eitt av aðalmálunum hjá Sjóvinnubankanum er at fáa ein minni sjónligan leiklut í føroyska samfelagnum. Bankin skal fígga vinnulívið men ikki reka tað. Vit fara í framtíðini at leggja okkum eftir at reka bankavirksemi, og tað er nóg torført. Hetta sigur Jørn Astrup Hansen, stjóri í Sjóvinnubankanum í einum skrivi hann hevur sent Tíðindablaðnum Sosialinum. Skrivið snýr seg fyrst og fremst um likviditetsstøðuna hjá Sjóvinnubankanum og er soljóðandi:

Bankernes forhold påkalder sig ofte, og med rette, opmærksomhed i medierne. Bankerne er et meget væsentligt, ja, et helt uundværligt led i samfundsøkonomien.

Man kunne imidlertid nok mene, at de færøske banker historisk har haft en for fremtrædende rolle i samfundet. Bankerne har meget aggressivt, dristigt om man vil, finansieret endog meget store projekter, som ofte har været etableret på et spinkelt egenkapitalgrundlag. Ofte er denne finansiering i øvrigt sket i et tæt samarbejde med Landsstyret, som har taget del i risikoen på linie med banken.

Ved blot det mindste konjunkturtilbageslag, og dem er vi jo ikke ukendt med inden for fiskerierhvervet, er egenkapitalen tabt, og bankerne står tilbage med ejendomsflydelsen. Det må i ethvert liberalt, pluralistisk samfund forekomme uheldigt, at bankerne på denne måde er kommet til at dominere erhvervslivet.

Det er for Sjóvinnubankin et mål at komme til at spille en mere beskeden rolle i samfundet. Bankens skal finansiere erhvervene; ikke drive dem. Vi agter fremover at koncentrere os om at drive bankvirksomhed; det er svært nok.

Hvor blev de 825 mkr af?

Men indtil videre må vi nok acceptere at være genstand for ganske megen opmærksomhed. Medvirkende her til er naturligt nok den meget betydende kapital, der, via Finansieringsfonden af 1992, af Landsstyret er indskudt i Sjóvinnubankin.

Mange spørger med rette: Hvor er de mange penge blevet af? Bankin må jo bugne af penge - eller hvad?

Lad os engang se lidt på pengestrømmene i Sjóvinnubankin over det sidste

års tid. Bankens vanskeligheder blev åbenbare den 6. oktober 1992 (bankens 60 års dag), men nedturen startede vel allerede i 3. kvartal 1992. Lad os derfor analysere perioden fra den 1. juli 1992 til den 30. juni 1993.

Kapitalfremskaffelse

Banken er i denne periode udført 825 mill. kr. af Finansieringsfonden af 1992. Ikke 1.500 mill. kr., som Sonja Klein med en rund håndbevægelse skriver i Dimmakettingen den 7. d.m. Over driften har banken i den betragtede periode genereret en likviditet på 116 mill. kr. Der har således været i alt 941 mill. kr. til rådighed. Og hvor er disse 941 mill. kr. så blevet af?

Kapitalanvendelse

For kunder, som har optaget lån i udlandet mod Sjóvinnubankens garanti, har banken refinansieret valutatalån med danske kroner til et beløb af 379 mill. kr. Nogle kunder har ønsket at omlægge lånene til danske kroner i lyset af det relativt lave renteniveau; andre har - muligvis af skatte tekniske grunde, muligvis på grund af den usikkerhed, som opstod den 6. oktober 1992 - ønsket at reducere deres finansielle balance og har anvendt indlån i banken til indfrielse af valutatalån; atter andre har på grund af økonomiske vanskeligheder ikke haft muligheder for at forlænge valutatalånet ved forfald, hvorefter banken er trådt til som garant. Der er altså mange grunde til, at bankens finansgarantier er faldet.

Faldet i finansgarantierne på 379 mill. kr. modsvares af en stigning i bankens udlån og/eller et fald i bankens indlån. Herudover har der, relativt til udlånene, været et yderligere fald på 104 mill. kr. (netto) i bankens

indlån. Men bruttobevægelserne er selvsagt større. Bankin har i et vist omfang, som dog næppe tåler dramatisering, mistet indlån. Til udlandet; og til andre færøske pengeinstitutter. Om pengene herfra bliver sendt ud af landet eller bliver kanalisert tilbage i det færøske samfund, har vi ikke nogen sikker viden om.

Det voldsomme aktivitetsskift i samfundet har ført til et fald i bankens forretninger og dermed til et mindre lånebehov. Bankin har således nedbragt sin gæld til andre pengeinstitutter med 436 mill. kr. I vidt omfang drejer set sig om lån, som er indfriet ved aftalt forfald. Men der er grund til at erindre om, at bankens mellemværende med andre pen-

geinstitutter oftest har karakter af kreditter, eller lignes, som bankin kan trække på eller betale ned på, når der er likviditet til det.

Sjóvinnubankin har forøget sin likviditetsbinding i diverse aktiver - hovedsagelig nødlidende panter, som bankin har overtaget - med 41 mill. kr..

Finansieringsanalyse

Hvis man nu teller efter, så vil man se, at bankin har »brugt« 960 mill. kr. i likviditet. Likviditetstilgangen var på 941 mill. kr., og bankin har altså over den betragtede periode på 12 måneder formindsket sine likvide beholdninger med 19 mill. kr.

Kapitalfremskaffelse

Kapitaltilførsel	825 mkr.	
Indtjening over driften	116 mkr.	941 mkr.

Kapitalanvendelse

Refinansiering af valutatalån	379 mkr.	
Udbetaling af indlån (netto)	104 mkr.	
Forøgelse af bankens merudlån	483 mkr.	
Nedbringelse af gæld til andre pengeinstitutter (netto)	436 mkr.	
Køb af diverse aktiver	41 mkr.	960 mkr.
Forbrug af likvide beholdninger	19 mkr.	

Denne sammenhæng kan man ikke læse sig til ved hjælp af månedsbalancen. Fru Klein overser således, og har heller ingen mulighed for at vide, at Sjóvinnubankin ved udgangen af juni 1993 havde betydelige utrukne kreditter hos danske pengeinstitutter. Og apropos danske pengeinstitutter, så har Sjóvinnubankin siden marts 1993, da Den Danske Bank erhvervede 30 pct. af aktiekapitalen i Sjóvinnubankin, ikke nedbragt sit mellemværende med Den Danske Bank.

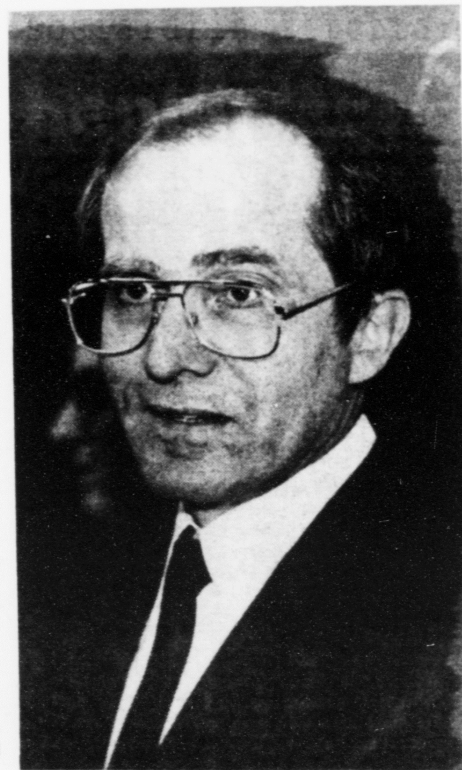
At Sjóvinnubankin som vist ovenfor har genplaceret tilgangen af likviditet, er der ikke noget mærkvæ-

digt, langt mindre noget uheldigt i. Herom handler al bankvirksomhed.

Så meget om Sjóvinnubankens likviditet. Når bankens udlån ikke stiger, er det altså ikke på grund af mangel på likviditet. Det er på grund af mangel på rentable, kreditværdige projekter.

Likviditetsvirkningen er imidlertid blot den ene side af den kapitaltilførsel, som Sjóvinnubankin har fået. Den anden side vedrører bankens kapitalforhold. Mere herom en anden gang.

Tórshavn, den 9. august 1993
Jørn Astrup Hansen

Jørn Astrup Hansen, stjóri í Sjóvinnubankanum. Likviditetstørvur er ikki orsøkin til, at Sjóvinnubankin ikki hevur økt síni útlán. Orsøkin er harafturimót tørvurin á lönandi og kreditverðugum projektnum.

Snellubátar fingið uppi

Saltfiska snelluskipið Glyvraberg er farin at sigla heim undan Bjarnoynni. Teir hava fingið uppi, 101 tons av rundum fiski og tað gevur 45 tons í saltfiski. Glyvraberg er fyrsta av teimum fyra snelluskipunum, sum eru á saltfiskaveiðu á norðanfyrri í norsku og russisku sjógvi, sum hevur fingið uppi. Bóran fer eisini skjótt at sigla heim. Teir hava 118 tons av rundum fiski inni, hetta svarar til 50 tons av saltfiski. Teir báðir stóru bátarnir royna eina tíð enn, tað er Norðsøku av Eiði og Hoyvíksingur av Sandi. Nakað er eftir av kvotuni. Bátarnir fóru

avstað fyrst í mei, og fyrsta mánaðin drupu teir ikki livandi, men so bragðaði og nú hevur fiskiskapurin verið góður.

jústinus

Inn við sjúkum manni

Mánadagin kom ein bretscur trolari á Havnina við einum sjúkum manni. Maðurin hevði brotið beinið umborð. Maðurin varð fluttur á landsjúkrahúsið til viðgerð.

je

Bilstereoanlegg

til sølu. Bandspælar, equalizer, radio og CD-spælar, tveir forsterkarar, annar er 60x60 W og hin er 30x30 W, tveir hátalarar, til sølu fyri 12.000 kr. Nýprísur er yvir 20.000 kr.

Tlf. 17124